

Region Östergötland
vretagymnasietnbg@regionostergotland.se

Rektor vid Vretagymnasiet
elisabeth.bringer.hallberg@regionostergotland.se

Beslut för gymnasieskola

---

efter riktad tillsyn av arbetet mot kränkande behandling i Vretagymnasiet i Linköpings kommun

Riktad tillsyn av idrottsgymnasiers arbete mot kränkande behandling

Skolinspektionen genomför riktad tillsyn av idrottsgymnasiers arbete mot kränkande behandling under hösten 2015. I den riktade tillsynen granskas om gymnasiala idrottsutbildningar är utformade så att eleverna tillförsäkras en skolmiljö fri från kränkningar.

Elevernas skolmiljö ska präglas av trygghet och vara fri från kränkande behandling. Skolan ska se till att eleverna kan bedriva sina studier i en miljö där de känner sig trygga och inte blir utsatta av andra elever eller av personal. Denna miljö är inte begränsad till enbart lektionssalar, utan gäller även övriga utrymmen på skolan som exempelvis skolbibliotek, grupprum etc. Det kan också avse miljöer utanför skolan men som har ett nära samband med skolans verksamhet, exempelvis elevboende eller träningslokaler. Rektor ska tillsammans med elever och personal bedriva ett långsiktigt och systematiskt arbete för att förebygga och förhindra kränkande behandling av elever. Utifrån en analys av nuläget ska verksamhetens utvecklingsbehov identifieras och med grund i denna analys ska nödvändiga förbättringsåtgärder vidtas. Om en enskild elev upplever sig kränkt ska omständigheterna utredas och vid fall av kränkningar ska åtgärder vidtas för att förhindra kränkande behandling i framtiden.

Tillsyn av Vretagymnasiet

Skolinspektionen har genomfört riktad tillsyn av Vretagymnasiet. Skolenheten besöktes den 9 och 10 september 2015. Inför besöket fick elever och personal anonymt besvara en enkät. Skolinspektionen har också tagit del av en verksamhetsredogörelse samt dokumentation från skolenheten. Vid besöket genomfördes intervjuer med rektorn samt representanter för personal och elever på idrottsutbildningen.

Helhetsbedömning

På Vretagymnasiet arbetar rektor, personal och elever på olika sätt för att förebygga kränkande behandling av elever. Skolenheten har tagit ställning mot nollning och in-
kilning. Personalen ordnar istället andra aktiviteter för eleverna i årskurs 1 vid terminsstart i syfte att eleverna ska lära känna utbildningen och varandra. Skolenheten bjuder också på en skördemiddag om uppstarten av terminen har fungerat väl för eleverna. Skolenheten har ökat vuxennärvaron och även öppnat en fritidsgård utifrån elevernas önskemål om sysselsättning på fritiden. Personalen verkar för att sudda ut gränser mellan elever antagna på Nationell idrottsutbildning (NIU) – ridsport och elever antagna på inriktningen Hästskötare – ridsport/trav. Det nämns som en anledning till att det blivit en förbättrad sammanhållning mellan eleverna på hästutbildningarna. Tillsynen visar att stämningen generellt är god mellan eleverna men att det delvis kan vara en grov språklig jargong. Skolenheten arbetar på olika sätt för att förbättra språkbruket.

Elever känner en trygghet i att skolan tar på allvar och agerar om en elev upplever sig kränkt av en annan elev. Skolenhetens målinriktade arbete mot kränkande behandling behöver dock förbättras i vissa avseenden för att uppfylla författningarnas krav. Det finns elever som upplever att de utsätts för kränkande behandling av vuxna på skolenheten men dessa fall anmäls inte alltid till rektor av den personal som eleverna vänder

2015-10-21

3 (7)

Dnr 40-2015:5800

sig till. Detta är särskilt allvarligt i och med att eleverna står i beroendeställning till lärare och annan personal.

Det är angeläget att skolenheten fortsätter att agera för förtroendefulla relationer mellan elever och vuxna på skolenheten så att eleverna känner sig trygga i att informera de vuxna i de fall kränkning skulle inträffa. Det är avgörande för att huvudmannen ska kunna sätta in adekvata åtgärder för att förebygga och förhindra kränkande behandling.

Skolinspektionens beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Region Östergötland att **senast den 17 december 2015** vidta åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas för Skolinspektionen.

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterar att huvudmannen inte uppfyller författningskraven avseende att:

- En lärare eller annan personal som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till rektorn. En rektor som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till huvudmannen. Huvudmannen är skyldig att skyndsamt utreda omständigheterna kring de uppgivna kränkningarna och i förekommande fall vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra kränkande behandling i framtiden. (6 kap. 10 § skollagen)

Åtgärder

Skolinspektionen bedömer att följande åtgärder behöver vidtas för att avhjälpa bristerna. Bristerna kan dock avhjälpas även på annat sätt.

- Det ska finnas tydliga rutiner för när och hur personal ska anmäla uppgifter om kränkande behandling till rektor och rektor vidare till huvudmannen. Vidare ska rutinerna implementeras i verksamheten så att alla som arbetar i utbildningen är väl insatta i skyldigheten att anmäla uppgifter om kränkande behandling.

Motivering till bedömning av brister

Av skollagen framgår att all personal som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till rektorn. Rektorn är i sin tur skyldig att anmäla detta till huvudmannen. Huvudmannen är skyldig att skyndsamt utreda omständigheterna kring de uppgivna kränkningarna och i förekommande fall vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra kränkande behandling i framtiden.

2015-10-21

4 (7)

Dnr 40-2015:5800

Av Skolverkets allmänna råd (SKOLFS 2012:10) med kommentarer för arbetet mot diskriminering och kränkande behandling framgår att det är viktigt att all personal känner till hur ett ärende om trakasserier och kränkande behandling ska hanteras. Anmälningsskyldigheten omfattar alla händelser där ett barn upplever sig ha blivit utsatt för trakasserier eller kränkande behandling. Det ska inte göras någon värdering av hur allvarlig en händelse är innan den anmäls. Huvudmannen bör ha system och upprätta rutiner för hur en anmälan om trakasserier eller kränkande behandling ska göras så att den kommer såväl rektorn som huvudmannen till del.

Av intervjuer med elever på Vretagymnasiet och av enkäten som eleverna besvarat framgår att det förekommer att elever upplevt sig kränkta av vuxna på skolan. Det gäller uttalanden från vuxna eller handlingar där eleverna uppfattar att vuxna favoriserar vissa elever medan andra elever blir nedtryckta. Elever uppger att de inte tycker att rutinen för vad som ska ske om vuxen kränker elev fungerar. Av intervjuer framgår att elever inte alltid tycker att personalen tar informationen på allvar. Elever beskriver att det kan hända att de uppmanas att själva ändra inställning eller att själva reda ut saken med den vuxne som eleven upplever sig blivit kränkt av. Det har i vissa fall lett till att elever undviker att berätta för vuxna om kränkningar de upplevt.

Tillsynen av Vretagymnasiet visar att det inte finns en enhetlig och gemensam uppfattning bland personalen om hur de ska gå tillväga om de får signaler om att en elev har upplevt sig utsatt för kränkande behandling av en annan elev eller av en vuxen. Inte heller bland eleverna finns en samsyn om hur de ska anmäla om de själva eller andra elever upplever att de blivit utsatta för kränkande behandling. Det finns elever som uppfattar att rutinerna i skolenhetens plan mot kränkande behandling inte gäller om en elev upplever sig kränkt av en vuxen, utan bara om kränkningar sker mellan elever.

Tillsynen visar att personalen inte anmäler samtliga fall där en elev upplevt sig kränkt till rektorn. Därmed får inte heller huvudmannen kännedom om detta. Av intervjuer med personal och skolledning framgår exempelvis att informationen ibland stannar hos den vuxna personen eleven berättar för. Om den vuxne uppfattar att situationen lösts i samband med samtalet med eleven är det inte säkert att rektorn får information om det inträffade. Huruvida personalen väljer att anmäla vidare till rektorn kan också bero på hur allvarligt personalen bedömt att kränkningen är, som eleven berättat om, eller om de anser att eleven är "seriös".

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i huvudmannens arbete för att motverka kränkande behandling av elever då uppgifter om att en elev upplever sig kränkt inte anmäls enligt författningarnas krav. Personalens och rektorns anmälningsskyldighet är kopplad till huvudmannens skyldighet att skyndsamt utreda omständigheterna och vidta eventuella åtgärder utifrån de uppgivna kränkningarna. Det är huvudmannen som har det yttersta ansvaret för arbetet med att motverka kränkande behandling och som kan uppmärksamma mönster och tendenser och rikta resurser dit det finns problem. Anmälningsskyldigheten omfattar alla situationer där elever är eller upplevt sig ha blivit utsatta för kränkande behandling. Det gäller alla kränkningar eller misstänkta kränkningar. Kränkande behandling behöver inte konstateras för att en anmälan ska göras och det ska inte göras någon värdering av händelsen innan den anmäls till rektor och från rektor vidare till huvudmannen.

2015-10-21

5 (7)

Dnr 40-2015:5800

Motivering till föreläggande som ingripande

Mot bakgrund av att Region Östergötland inte uppfyller författningarnas krav avseende utbildningsverksamheten finns skäl att förelägga kommunen att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Uppföljning

Huvudmannen ska till Skolinspektionen skriftligen redovisa faktiskt vidtagna åtgärder för att avhjälpa bristerna. Huvudmannen ska även redovisa i vilken grad den anser att insatta åtgärder har fått avsedd effekt. Redogörelserna skickas per post till Skolinspektionen, Box 330, 581 03 Linköping eller via e-post, till *skolinspektionen.linkoping@skolinspektionen.se*. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för tillsynen i de handlingar som sänds in.

För att Skolinspektionen ska kunna bedöma att vidtagna åtgärder är tillräckliga och därmed bedöma att en brist är avhjälp behövs redovisningen innehålla:

- De **konkreta åtgärder** som huvudmannen har vidtagit. Detta innefattar vad som har gjorts, hur det har gjorts, vem eller vilka som varit ansvariga för åtgärderna samt vilka personer och grupper som involverats i arbetet.
- En **beskrivning av resultatet** av huvudmannens genomförda åtgärder utifrån den uppföljning som huvudmannen genomfört.
- En **beskrivning av hur huvudmannen har följt upp** och försäkrat sig om att åtgärderna resulterat i att bristerna avhjälpats, samt vem (person/funktion) som är ansvarig för att detta har gjorts.

Om en påtalad brist inte fullt ut är avhjälp ska huvudmannens redovisning innehålla en **beskrivning av pågående och eventuellt planerade åtgärder**, samt en beskrivning av hur huvudmannen planerar att följa upp och försäkra sig om att åtgärderna resulterar i att bristerna avhjälpas. Redovisningen ska också innehålla en tidsplan för arbetet.

På Skolinspektionens vägnar

Allan Westerdahl
Enhetschef

Carina Nilsson
Utredare/föredragande

Bilagor

Bilaga 1: Allmänt om tillsynen

Bilaga 2: Fakta om Vretagymnasiet

Allmänt om riktad tillsyn

Skolinspektionen granskar regelbundet all skolverksamhet i hela landet, för att se att den följer de lagar, regler och läroplaner som finns för verksamheten. Målet är att bidra till alla barns och elevers lika rätt till god utbildning i en trygg miljö, där alla når minst godkänt i alla ämnen.

I den riktade tillsynen tittar Skolinspektionen på ett avgränsat område som undersöks på ett urval av skolor eller verksamheter. En riktad tillsyn kan inriktas mot ett speciellt område eller en specifik sakfråga inom Skolinspektionens tillsynsområde. I vissa fall kan en riktad tillsyn också göras på grund av att Skolinspektionen har fått indikationer om att en viss skola, verksamhet eller huvudman har brister inom ett eller flera områden.

Urvalet av skolenheter beror på vad den riktade tillsynen inriktar sig på. Ibland väljs ett mindre antal skolor/verksamheter ut men ibland granskas alla som verkar inom området eller berörs av en specifik sakfråga.

Varje riktad tillsyn utformas utifrån det område som granskas och syftet med tillsynen. Granskningen kan göras till exempel i form av dokumentstudier, besök och intervjuer med rektorer, lärare, elever och andra berörda.

Efter tillsynen fattar Skolinspektionen ett beslut för varje skola, verksamhet eller huvudman som har granskats. Besluten riktas till den ansvarige huvudmannen. Innan ett beslut fastställs ges alltid huvudmannen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på sakuppgifter i beslutet. Om tillsynen visar på brister ställer Skolinspektionen krav på åtgärder i beslutet. Om tillsynen avser ett speciellt område eller en specifik sakfråga och flera verksamheter ingår i tillsynen sammanställs resultaten av den riktade tillsynen i en övergripande rapport.

Mera information om den riktade tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats www.skolinspektionen.se.

Fakta om Vretagymnasiet

Vretagymnasiet, beläget i Linköpings kommun, har cirka 350 elever. Ungefär 100 elever är idrottselever. Av idrottseleverna bor cirka 40 elever i skolenhetens elevboende. På Vretagymnasiet finns gymnasieskola, gymnasiesärskola och vuxenutbildning. Detta beslut omfattar skolenhetens gymnasieutbildning för elever inom naturbruksprogrammet med hästinriktningarna Hästkötare respektive Ridsport. Ridsportinriktningen är en nationell idrottsutbildning (NIU). Övriga utbildningar på skolenheten ingår inte i denna riktade tillsyn.

Huvudman för skolenheten är Region Östergötland. Utbildningen leds av en rektor som även är ansvarig för skolenhetens elevboende. Det finns en biträdande rektor som har i uppdrag att sköta administrativa uppgifter, som exempelvis schemaläggning, samt en underställd enhetschef som ansvarar för hästutbildningen med stallar och personal. Specialidrottslärarna på nämnda inriktningar är legitimerade yrkeslärare.